

Eduard Bass a Horní Sněžná

Eduard Bass, vlastním jménem E. Schmidt, se narodil v Praze dne 1. ledna 1888 v rodině pražského kartáčníka. Celé mládí prožil v Praze a také zde absolvoval školní vzdělání.

První pražský kabaret byl založen v roce 1906 a jmenoval se U Bílé labutě. Byl ve stejnojmenné restauraci v ulici Na Poříčí, kde od roku 1938 stojí obchodní dům Bílá labuť. Zde měl E. Bass své první vystoupení v roce 1910 jako zpěvák a recitátor. Později přešel do literárního kabaretu Červená sedma, pro který psal kabaretní texty a působil tam jako zpěvák a konferenciér. V roce 1921 nastoupil do redakce Lidových novin, jejichž byl v letech 1933 - 1942 šéfredaktorem. Jedním z jeho redakčních kolegů byl také spisovatel Karel Čapek. Bass napsal četné kuplety a dále texty pro kabarety. Později psal humoristické povídky. Znal se dobře s E. E. Kischem a podobně, jako on, psal i Bass reportáže o Praze. Velmi populární byly jeho literární parodie.

V roce 1922 vydal známou Klabzubovu jedenáctku, jejíž hráči byli vesměs bratři a postupně se stanou nejlepším světovým mužstvem a tento úspěch získají pod vedením trenéra - svého otce. Klabzubova jedenáctka byla zfilmována a měla velký úspěch. Jediným Bassovým románem je Cirkus Humberto, který byl vydán v Praze roku 1941, což byla u nás za druhé světové války jedna z největších literárních událostí. Román byl zfilmován jako dvanáctidílný televizní seriál. Eduard Bass zemřel v Praze 2. října 1946.

Když Cirkus Humberto za války vyšel, byla to událost, o níž se všude hodně mluvilo. Mnohé z toho, co se mezi lidmi povídalo, bylo přehnané, nebo šlo o výmysly. Většinou se lidé shodli v tom, že E. Bass jezdil s rodinou na letní byt do zámku v Protivíně, kde byly zřízeny a pronajímány pokoje letním hostům.

Bass bydlel v pražské Podskalské ulici čp. 1982, kde v přízemí byla Schwarzenberská administrace Praha (obstaravatelská kancelář). Znal se s tamními úředníky, kteří mu poradili letní pobyt v protivínském zámku. Měl malý osobní vůz, snad Walter-Junior, nebo možná Pragu-Baby. Z Protivína podnikal s rodinou výlety na Šumavu. Jeden takový výlet je také zavedl na Horní Sněžnou. Tam se jim tak zalíbilo, že se sem často vraceli. Horská scenérie s nádherným rozhledem na všechny strany jim učarovala natolik, že E. Bass položil kolébku rodu Karasů z Cirkusu Humberto právě do Horní Sněžné. Také se mezi lidmi tvrdilo, že Bass celý román napsal na protivínském zámku za pouhé čtyři týdny. Od úředníků podskalské schwarzenberské administrace jsem slyšel, že Bass po sobě zanechal doslova celou různojazyčnou knihovnu jezdecké literatury, kterou potřeboval a také prostudoval při psaní svého románu. Abych si ověřil pravdu, pokusil jsem se najít nějaké dokumenty v archivních materiálech.

Eduard Bass skutečně bydlel v Podskalské (dnes Gorazdově) ulici čp. 1982 v Praze II. Předtím, koncem roku 1938 opustil tento byt sekční šéf Novák. Poněvadž tam bydlel mnoho let, bylo nutné byt pro nového nájemníka opravit. Tím nájemníkem byl E. Bass, pro kterého byl byt zrestaurován několikatisícovým nákladem. Rozpočet na opravy pětipokojového bytu vypracoval tehdejší stavební asistent Ing. Josef Marek koncem března 1939, a to se stavebními náklady 12 600 K. Po schválení Schwarzenberskou vrchní stavební správou v Českých Budějovicích byl byt upraven.¹ Bass byl tehdy v Lidových novinách šéfredaktorem, a proto si mohl dovolit velký a poměrně nákladný byt. Nastěhoval se sem patrně koncem dubna 1939.

V roce 1940 byl Bass s rodinou v Protivíně na letním bytě. Pokoje za tímto účelem zde byly pronajímány už od roku 1924. Ještě v roce 1941 se pokoušela schwarzenberská správa zajistit pro zámek správcovou. K dispozici je Bassův dopis, adresovaný Schwarzenberské správě Praha, kterým děkuje za zprostředkování a objednáva si telefonicky nabídnutý pokoj č. 34 na červenec a srpen 1940. Dopis je opatřen hlavičkou „Lidové noviny, redakce Praha, Národní 11.“ a je psán E. Bassem vlastnoručně.² Dále je zachováno potvrzení o převzetí zálohy 100 K na pokoj č. 34, na dobu od 1. července do 31. srpna 1940 v zámku Protivín pro pana šéfredaktora Basse, podepsán Staněk.³ Tedy v roce 1940 pobyl Bass s rodinou (3osoby) v protivínském zámku dva měsíce. Zda jezdili do Protivína již dříve, to nebylo z archivních materiálů patrné. Zřejmě tam byli v roce 1940 poprvé.

V roce 1941 objednával Bass u „Knížete ze Schwarzenbergu inventární kontroly v Hluboké nad Vltavou“ opět zámecký pokoj - č. 31 v 1. patře vedlejší budovy, a to na dobu od 1. července do 15. srpna 1941. Inventární kontrola odpověděla dopisem ze dne 30. dubna a sdělila, že dostala od říšských úřadů příkaz ve smyslu zákona o válečných úkonech, rezervovatí zámek Protivín pro jiné účely ... Bylo to jasné odmítnutí, způsobené tehdejšími poměry. Na konci je věta: „Doufáme však, že Vás tímto neztrácíme jako letního hosta pro příští normální doby ...“ Dopis podepsal tehdejší administrátor Jan Neubauer. Tím byl tedy ukončen letní byt Bassovy rodiny v Protivíně.

V Podskalské ulici čp. 1982/55 bydlel Bass až do konce svého života. Jsou o tom zprávy z roku 1942, z 25. 1. 1943, ze 3. 11. 1944 a z 8. 1. 1945. Jedná se o oběžníky, kterými byli nájemníci bytů upozorňováni na různá válečná omezení. Také je zachován seznam nájemníků ke dni 8. ledna 1945.⁴ Tím uzavírám všechna zjištění z fondu Schwarzenberské administrace Praha.

Ing. Antonín Nikendey

Eduardem Bassem vlastnoručně psaná objednávka na pokoj č. 31 v Protivíně a odpověď na tuto objednávku.

¹ Státní oblastní archiv Třeboň, pob. Český Krumlov, Schwarzenberská administrace Praha (1926 - 1945) - VI-B beta-8-25, dům čp. II./1982, Podskalská ulice

² SOA Třeboň, pob. Český Krumlov, Schwarzenberská administrace Praha (1933 - 1949) - Protivín letní byty - VI/H alfa-2 m.

³ Stejně, jako poznámka č. 2

⁴ SOA Třeboň, pob. Český Krumlov, Schwarzenberská administrace Praha (1901 - 1949) - VI-H alfa-3, činž. dům čp. 1982/II. Praha.

P. T.

Knižice ze Schwarzembergu inventurní kontrola

v Hluboké n. Vlt.

Podle Vaší nabídky objednávalme si opět pokoj č. 21
v I. patce vedlejší kůlny na sídle od t. č. č. 15.
dubna 1941. Objednávka nebyla přijata, proto posílám o
její postavení.

S vřelými pozdravy

Eduard Schmidt-Bass
redaktor a spisovatel

Praha II. Podskalská 55

17. 4. 41

Knižice ze Schwarzembergu inventurní kontrola

č. 21/8.

v Hluboké n. Vlt. 20. dubna 1941.

Šánek Protivín.

Velevděný pán

p. Eduard S c h m i d t - B a s s ,
redaktor a spisovatel

v P r a h e 11.,

Podskalská 55.

Velevděný pane redaktore!

Obdrželi jsme Vaš dopis ze dne 17. dubna 1941 ohledně
pronájmu letního bytu v protivínském sídlišti a dovoluujeme si Vám
sdělit, že jsme obdrželi od řídkoněmčenských úřadů ve smyslu ná-
konné o vřelých úkonech přílohu, rezervovatí šánek Protivín pro
jiné účely, které ubytování letních hostů naprosto vylučují.

Z toho důvodu nemůžeme Vám pro letošní sezónu reser-
vovatí žádný pokoj v protivíně, abyste si pro letošek svůj letní
pobyt našel jindek.

Doufáme však, že Vás tímto neotrúsíme jako letního
hosta pro příští normální roky, a parašujeme se Vám

s projevem dokonalé úcty:

Pr.

